

TGTV SEMPOZYUMUNDA BOP ŞÜPHESİ!

Çarşamba, 8 Mayıs 2005

<http://www.haksozhaber.net/tgtv-sempozyumunda-bop-suphesi-73532h.htm>

Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı öncülüğünde düzenlenen ve açılış konuşmasını TBMM Başkanı Bülent Arınç'ın yaptığı "Değişen Dünyada Yeni Bir Vizyon Arayışı" başlıklı uluslararası konferans 30 Nisan – 1 Mayıs 2005 tarihlerinde İstanbul Eresin Oteli'nde yapıldı. Toplantıda İslam coğrafyasının bir çok farklı bölgesinden katılanlar tebliğci ve müzakereci olarak söz aldılar. Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'ün yanı sıra birçok Ak Parti'li milletvekili de toplantıda yaptıkları konuşmalarında STK'ların toplumsal değişim ve dönüşüm üzerindeki etkisine değindi.

İslam dünyasında yaşanan sorunların ortak bir bakış açısıyla değerlendirilmesinin ve çözüm önerilerinin tartışılacağı düşünülen toplantıda hiç şüphesiz kimler ve hangi amaçlarla düzenlendiğine dair belirsizlik ve şüpheler toplantıya damgasını vuran asıl husus oldu. Bu yüzden bir yanda sempozyum devam ederken diğer yanda bu organizasyonun ABD, AB ve TC Dışişleri Bakanlığı yönlendirmesi altında yapılıp yapılmadığı konusunda katılımcılar arasında yoğun tartışmalar yaşandı.

Sempozyumda Dışişleri Bakanlığı Büyük Ortadoğu Projesi Koordinatörü Büyükelçi Ömür Orhun'un resmi gözlemci sıfatıyla bulunması dikkat çekiciydi. TGTV temsilcileri ile ABD'li ve AB'li diplomatlar arasında iki yıl öncesine kadar uzanan ilişkiler ise tartışmaların asıl odaklandığı noktayı teşkil etti. Bilindiği üzere İstanbul İstinye'deki ABD Konsolosluğu'nda bazı STK temsilcileri ile BOP'un hayata geçirilmesi üzerine yapılan tartışmalarda TGTV adına genel sekreter Av. Hasan Mollaoğlu'nun yer alması, ardından ABD'li diplomatların da TGTV yönetim kurulunu genel merkezlerinde ziyaret etmesi ile İslami kesimlerde yaşanan tedirginlik artmıştı. Bazı konuşmacıların ısrarla bir sonuç bildirgesi yayınlanarak ABD'nin kınanması ve BOP'a karşı çıkılması yönünde yaptığı çağrılara sempozyumu düzenleyenler tarafından resmen bir cevap verilmemesi ise manidar bulundu.

Uzun bir zamandır ABD'nin, STK'lar aracılığıyla BOP ile öncelikle 22 İslam ülkesinde siyasal, toplumsal ve kültürel değişimi tetikleyeceğine dair gayri resmi açıklamalar yapıyordu. Bu tartışmaların gölgesinde gelişen bazı olaylar ise ABD'nin "demokrasi ve insan hakları ihracı"nda Irak ve Afganistan işgali ile ortaya çıkan risk ve kayıpları ortadan kaldırmak için Türkiye ve benzeri ülkelerde fon, diplomatik ilişki, ortak örgütlenmeler, başta BM olmak üzere uluslararası kuruluşlardan akreditasyon ve akademik kariyer gibi bazı imkanların uyumlu STK'lar için hazır hale getirildiği ilan ediliyordu.

Bu çerçevede Amerikalı diplomatların STK'ları ABD'nin arka bahçesi haline getirmek için her türlü imkanı zorladıkları; "uyumlu" STK'ların da uluslar arası ilişkilerde yükselen değerlere, özellikle liberal demokrasi ve insan hakları değerlerine entegre olmak için akademik bir dil ve reel politikaya uygun projelerle yarışa girdikleri artık sır değil.

Hem ABD'li diplomatlar hem de bazı STK'lar karşılıklı olarak "kazan-kazan" politikasını hayata geçirmek için kararlılıkla çalışıyorlar. Mesela 17 Şubat 2004 günü ABD'nin Türkiye Büyükelçisi Eric Edelman'ın ve yanı sıra İstanbul Başkonsolosu David L. Arnett'in katıldığı toplantıda TÜSEV'den Filiz Bikmen, AÇEV'den Ayla Göksel Göçer, Tarih Vakfı'ndan Orhan Silier, Helsinki Yurttaşlar Derneği'nden Murat Belge ve TGTV'den Hasan Mollaoğlu da bulunuyordu.

18 Şubat 2004 tarihinde ise TGTV genel merkezinin kalabalık ziyaretçi topluluğu arasında şu isimler dikkat çekiyordu: ABD Basın ve Kültür İşleri Konsolosu Walter Douglass, Siyasi İşler konsolosu Jonathan Henick, Amerikan bilgi ve belge merkezi yardımcısı Dilek Bıçakçı, Kültür İşleri görevlisi Alev Alemdar. Konsolos W. Douglas ziyaret sebebini açıklarken, ABD'nin STK'ların demokrasiye olan katkılarını önemsendiğini hatırlatıyor ve Büyük Ortadoğu Projesi'nde Demokrasi'nin geliştirilmesinde NGO'ların çalışmalarının önemi, insan hakları ve demokrasi konusunda Türkiye'nin model olması gerektiğine dikkat çekiyor ve Washington'un bu konuda inisiyatif koyduğunu belirtiyordu. (Asım Asyalı, BOP Temasları, Y.Asya, 09.05 .2004)

Bu konuda Akşam gazetesi yazarı Oya Berberoğlu'na açıklama yapan TGTV genel başkanı Necmi Sadıkoğlu ise ABD konsolosluk yetkilileri ile yapılan görüşmeleri doğruluyor ve BOP'a ilişkin şu beyanatı veriyor; "Düşüneceğiz. (ABD'lilerle) birkaç seans daha görüşmemiz lazım. O ülkelerde faaliyet yapmak kolay değil. Belki Türkiye'de organizasyon yapıp davet edilebilirler." (Oya Berberoğlu, ABD'nin BOP Umudu ve STK'lardan Medet, Akşam Gazetesi, 21.02.2004)

ABD Savunma Bakan Yardımcısı ve Pentagon'un üç numaralı ismi Douglas Feith'in Şubat 2005 tarihinde Ankara'ya yaptığı ziyarette ABD elçiliği rezidansında "geniş bir yelpazeye yayılan 10 sivil toplum örgütü temsilcisiyle" ABD Türkiye ilişkilerinin takdir edilmesi, hükümet yetkililerini aşarak kamuoyuna inmesi için yapmış olduğu toplantı da kayıtlara düşüyordu. (Ankara'ya Pentagon Mesajı, 20.02.2005-Radikal)

İşte kamuoyunun bir kısmı tarafından henüz yeni öğrenilmiş birtakım bilgiler sempozyuma ilişkin tereddütleri açığa çıkarttı. Sempozyumda STK'lara ilişkin teorik ve teknik konular gündeme geldi. Bu konular arasında öne çıkan başlıklar şunlardı: "Yönetim ve anlayışlarda değişim, STK'larda kullanılacak bilimsel dil ve yöntemler, ileri düzeyde eğitilmiş yöneticiler, finans sorunu, koordinasyon, STK haritası, özüllülerle ilgili çalışmalar, uluslararası kuruluşlara akreditasyon, kadın ve aile politikaları, yönetim merkezi vb."

Sempozyumda çok sayıda konuşmacı olması ve vakit açısından yaşanan sıkıntılar dolayısıyla oturum başkanları tarafından zaman zaman konuşma süreleri üç dakikaya kadar kısıldı. Buna

rağmen programın bitişi ilan edilen saatten sonrasına sarktı. Konuşmacılardan bir kısmına ait notları kısaltarak bilginize sunuyoruz.

Mehmet Elkatmış: (TBMM İnsan Hakları Kom. Bşk.) Elkatmış özetle şunları söyledi; “STÖ’lerde çalışmak bir cesaret işidir. Hükümetlerle hiç değilse zihinsel düzeyde çatışmak durumunda kalınır. TBMM’de çalışırken İslam Dünyası’ndan hiçbir STK ile çalışmadık. Hep batılı STÖ’lerle çalıştık. Oysa ki İnsan Hakları’nın kaynağı İslam inancından gelir.”

Bu genel hatırlatmalara karşın İnsan Hakları Komisyonu Başkanı olarak öncelikle ve özellikle değinmesi gereken bir çok nokta Elkatmış tarafından es geçildi. Mesela yıllardır büyüyen başörtüsü yasağı işkencesine dair bir atıf bile yoktu konuşmasında. Keza F tipi cezaevleri, eğitim ve öğretimde yaşanan hak ihlalleri, azalmakla beraber devam eden işkence sorununa dair de bir sunum yoktu. İslam dünyasından hiçbir STK ile çalışmadık derken bu konuları gündeme getiren kurumları yok sayan partisinin tutumundan hiç bahsetmemek için Elkatmış, konuşmasını somut ve sosyal gelişmelere değil de soyut ve tarihi aktarımlara ayırmayı tercih etti.

Fehmi Huveydi (Mısır): “Bu toplantı İslam ümmeti için önemli bir dönemeçte yapılıyor. Bu toplantının İslam ümmeti için hayır düşünmeyenlere karşı güzel bir cevap olmasını temenni ediyorum. Fakat Müslümanların çalışmalarının önünde bazı tehditler var. Bu tehditleri beş başlık altında sıralayabiliriz.

- 1- Baskıcı rejimler; çünkü toplumu düşman olarak görürler.
- 2- Egemenliği elinde bulunduran küresel güçler İslam dünyasını terörle suçluyorlar ve STK’ları karalıyorlar.
- 3- Başka güçler; İslam toplumun parçalayan etnik, mezhebi güçler ve bağımlılık oluşturmak isteyen uluslararası sermaye güçleri.
- 4- Misyonerler; Asya ve Afrika’dan İslami STK’ları tecrit etmek istiyorlar.
- 5- İslam dünyasındaki örgütlerin bir kısmı toplumun menfaatini kendi menfaatinin arkasında görüyor. Bunlar cami yaptırma, fakir fukara yardımını siyasi ve ekonomik mücadeleden daha önemli görüyorlar.

Bu toplantı sivil cihadı ateşleyecek bir toplantı olmalıdır. Cihad ümmetin ulaşmaya çalıştığı tüm hedefler için geri kalmışlığa karşı bir savaştır. Terör 11 Eylül’le beraber ortaya çıkmadı. Filistin, Afganistan ve Irak’ta sürdürülen işgal en büyük terördür.”

Haris Süleyman Ed-Dari (Irak Heyet-i Ulema Sözcüsü): “Irak İslam Alimleri Konseyi olarak arzuluyoruz ki bu çalışmalar İslam dünyasının her noktasında yaygınlaşsın. Irak toplumu bağımsızlığı istiyor. Bunun için ise işgalin acilen bitmesini istiyoruz. Ancak işgal meşru müdafaa ile bitecek. Irak toplumu ABD ile savaşılan ilk toplum değil. Anlaşılan o ki son da olmayacak.”

Ahmet Tütüncü (Irak Yüksek İslam Devrimi Konseyi): “İslam toplumları arasındaki ilişkinin asla bozulmaması gereken bir ilişki olduğunu düşünüyorum. İslami kardeşliğe inanarak ırk-mezhep ayrımı yapmadan birlik oluşturulmalıdır. Irak’daki seçim sonuçlarına umutla bakıyoruz. Şii ittifak meclisi büyük bir kitle oluşturdu. Mezhebi çatışmalar için suikast, sabotaj ve benzeri bir dizi fitne hareketi yapılıyor. Fakat inanç ve kan bağı mezhep bağından daha da güçlüdür. Şii İslami liderlik beraberliği koruyacaktır. Birliğe ve kardeşliğe suikast düzenleyen güçler kınanmalıdır.”

Öner Ergenç (AKP Siirt Milletvekili): “İslam dünyası bugün geri bir durumdaysa sivil bir anlayışı rehber edinmediği içindir. Akıl ve irade Kur’an’da öncelenir. Sonra istişare ve dayanışma gelir. Günümüzde istişare demokrasi olarak tecelli eder. İslam toplumunun önündeki en önemli sorun istibtadtır. Dayatmacı anlayış ailede, aşirette ve devlette terk edilmelidir. İnsani ve akılcı bir anlayışa yönelmek gerekir. Biz ve onlar ayrımı çatışma getirir. Bu tür ayrımlardan kaçınmak gerekir.”

Gulam Nabi Fai (Keşmir Konsülü): Sempozyuma merkezi Washington’da bulunan Keşmir İnsan Hakları Konsülü yöneticisi olarak katılan Fai ise Keşmir mücadelesini anlatmaktan daha çok ABD ile uyumlu bir sivil toplum mücadelesinin nasıl verilmesi gerektiğine dair görüşlerini ifade etti: “İslam dünyasında her şey değişiyor. Değişmeyen tek şey değişimdir. 11 Eylül itibarıyla kayıt altına almamız gereken şeyler Dünya tarihinde eşi benzeri olmamış trajik ve üzücü hadiselerdir. Bu teröristler insanlık suçu işliyorlar. Bazı hükümetler ABD’ye karşı yanlış bir biçimde teröre destek vermektedirler. ABD Dışişleri eski bakanı M. Albright; ‘Rusya’nın Çeçenistan’daki uygulamalarına izin veremeyiz’ diyordu. Ancak bu tür sözleri 11 Eylül’den sonra duyamıyoruz. Çünkü Rusya da ABD’nin yanında teröre karşı savaş veriyor. Müslümanlar olarak İnsan Hakları normlarına uymalıyız.”

Ömer Bolat (MÜSİAD Başkanı): “İslam ülkelerinde refahın artırılması öncelikle Müslümanların zenginleştirilmesinden geçer. STK’lar olarak bizler, kendi ülkelerimizde bu yönde her türlü çabayı göstermeliyiz. Kararlı ve cesur çalışmalar ortaya koymalıyız. Dirilişimiz ve kurtuluşumuz buna bağlıdır. Eğitimi ideolojilerden arındırmalıyız. Şuurlu hiçbir Müslüman İslam dünyasının içinde bulunduğu mevcut durumdan memnun değildir.”

Av: Kamil Uğur Yaralı (Hukukçular Derneği Bşk. Yrd.): “Demokrasi ve insan hakları kavramının İslam dünyasında bu kadar cazip olmasının gerekçesi ne olabilir? Batılılar insan hakları kavramı üzerinde sihirli bir semantik alan oluşturmak istiyorlar. Beyaz adam yeni sömürgecilik çağında topraklarımıza bugün İncil yerine insan hakları söylemiyle geldi. Demokrasi ve insan hakları söylemi lanetli kavramlar değil fakat konjonktürel kullanılabilir. Bu kavramlara şüphe ve tereddütle yaklaşılması gerekir, özellikle Müslümanlar söz konusu olduğunda. Neyin insan hakkı olup olmadığına batı karar veriyor. Merkez-batı karar veriyor çevre-Müslümanlar itaat ediyor. Küresel siyaset tezgahında dizayn edilen örgütler üzerinden İslam’la terör eşitleniyor.”

Bülent Yıldırım (İHH Genel Başkanı): Toplantıya “Kendi Değerlerimiz Etrafında Kenetlenelim” başlıklı bir tebliğ sunan Yıldırım İsrail ve ABD’nin Ortadoğu’daki işgali ile İslam coğrafyasında ortaya çıkan acı ve bunalımların STK’lar tarafından ısrarla takip edilmesi gerektiğine dikkat çekti. Yıldırım; Afganistan, Irak, Çeçenistan ve Filistin’de karşımıza çıkan BM’nin çifte standartlarına, Guantannamo ve Ebu Garip’teki işkencelere Müslümanların oluşturduğu STK’ların bigâne kalmasının mümkün olmadığını ifade ederek konuşmasını tamamladı.

Prof. Dr. Hayri Kırbaşoğlu (A.Ü.İlahiyat Fak.): Birçok yerde olduğu gibi buradaki toplantıda da yeni birşeyler söylenmiyor. Hedefler, amaçlar ve yöntemler belirsiz durumda. Oysa dakik, koordineli, planlı bir toplantı yapılması gerekirdi. İyi niyetli söylemler dertlerimizin çözümüne katkı sağlamıyor. Bugün karşı karşıya olduğumuz en önemli tehdit ‘ılımlı İslam projesi’dir. İslam dünyasının öncelikli sorunları bu tür toplantılarda hep gözden kaçırılıyor. Ekonomi, eğitim, sağlık ve benzeri alanlarda karanlık güçlerin tehdidine karşı önce tespitler sonra da çözüm için çalışmalar yapılmalı. Aliya İzzet Begoviç’in Bosna savaşı sırasında İslam dünyasına yaptığı bir çağrı vardı. Begoviç şöyle diyordu; ‘Sizin yaptığınız yardımlar bizim sadece karnı tok olarak ölmemize yarıyor. Bizim öncelikli ihtiyacımız silahtır.’ İşte bu söz üzerinden STK’ların da öncelikle konularını Filistin, Irak, Afganistan ve birçok bölgedeki işgallerin nasıl sona erdirileceğine dair teksif etmeleri gerekir. Müslümanlar sevgi ve kardeşlik kadar nefretin de konuşulması gerektiğini unutmamalıdır. Bu toplantıyı tertip edenler resmi bir deklarasyonla bu sempozyumun ılımlı İslam projesinin parçası olmadığını ifade etmelidirler.”

İsmail Kahraman (Birlik Vakfı Kurucu Üyesi): “TGTV kurulurken ne BOP vardı ne de başka bir şey. Bu teşkilatın bu tür projelerle ilişkisi yoktur. Irkı bir taassup içinde değiliz. Bütün müminler kardeşler. Türkiye bir İslam ülkesidir. Anayasası dindardır. Din dersleri okullarda mecburidir. Diyanet İşleri Başkanlığı hizmet vermektedir. Kurban ve Ramazan bayramları resmi tatildir.”

Kenan Alpaya (Özgür-Der): Özgür-Der TGTV’nin bir bileşeni olmadığı halde sempozyuma davetli olarak katıldı. Ve bir söz hakkı kullandı. Özgür-Der temsilcisi Kenan Alpaya konuşmasında şunları ifade etti. “Sempozyumun açılış konuşmasında TGTV başkanı Sayın Nemci Sadıkoğlu ve son oturumun başkanı sayın İsmail Kahraman yapmış oldukları konuşmalarda bu sempozyumun herhangi bir biçimde ılımlı İslam veya BOP ile alakasının olmadığını ifade ettiler. Fakat bu sempozyumun üzerinde herhangi bir şüphe olmaması, bu sempozyumun sonuçlarının bir yerlere yamanmaması açısından mutlaka resmi bir sonuç bildirgesinin yayınlanmasını talep ediyorum. Çünkü söz uçar yazı kalır. Bu tür toplantılarda konuşmalardan daha çok sonuç bildirgesinin resmi görüşü yansıttığı bilinir. Bu bağlamda Uluslararası İslam Dünyası STK’ları Konferansı’nın sonuç bildirgesinde aşağıdaki görüşlerin yer almasını Özgür-Der adına talep ediyoruz.

İslam ülkelerinin STK'ları bütün çalışmalarında İslami değerler ve bölge halklarının tercihlerine dayanmalıdırlar. İslam dünyasında yer alan STK'lar bölgesel ve küresel güç odaklarının güdüm ve kontrolünde olmamalıdır.

İslam ülkeleri STK'larının, İslam Dünyası'nın acil çözüm bekleyen sorunlarına duyarsız kalması düşünülemez. Bu bağlamda;

Irak'taki ABD işgaline acilen son verilmesi;

Filistin'deki Siyonist işgalin sona erdirilerek acil ve adil bir çözüme gidilmesi;

Afganistan'daki işgalin sona ermesi ve ABD güdümlü hükümetin ilga edilip halkın gerçek iradesine dayalı bir yönetimin kurulabilmesi için serbest seçimlere gidilmesi;

İran, Suriye ve Lübnan'ın iç işlerine müdahale anlamına gelen dış baskıların sona ermesi;

İran'ın nükleer çalışmalarının durdurulması yönünde uluslararası dayatmalar yapılırken işgalci İsrail'in nükleer silahlarının görmezden gelinmesinin kabul edilemez bir durum olduğunun vurgulanmasını talep ediyoruz.

İslam ülkelerinin bazı iç sorunlarının (etnik, mezhebi, bölgesel v.s) harici manipülasyonlara fırsat verilmemesi açısından STK'ların öncülüğünde çözümlenmelidir. STK'lar ithal ve dışarıdan dayatılan çözümlere karşı çıkmalıdır. İslam Dünyasını kendi içinde çözümler üretmelidir. İslam ülkelerindeki iç sorunların çözülmesi ve halklar arasındaki dayanışmanın tesisi için ümmet bilinci öne çıkarılmalıdır.

STK'lar ABD'nin BOP çerçevesinde İslam dünyasını "ılımlı İslam, sivil demokratik İslam" vb vasıflandırmalarla kendi çıkarlarına göre dizayn etme çabalarına karşı çıkmalıdır. ABD'nin bu amaçla İslam ülkelerindeki STK'ları kullanma girişimlerine bu sempozyumda karşı olduğu açıkça beyan edilmelidir.

İslam Dünyası STK'ları olarak dışarıdan dayatılacak hiçbir değişimin meşru, tabii ve kabul edilebilir olmadığını ilan ediyoruz. Bu hususu en gür sesle haykırması gerekenin STK'lar olduğunu düşünüyoruz.

Son yıllarda planlı bir biçimde hızla yükseltelen "İslami terör" kavramlaştırmasını şiddetle kınıyoruz. Asıl terörün ABD ve İsrail'in bölgemizi işgal etmek suretiyle gerçekleştirdikleri devlet terörü olduğunu açıkla deklare ediyoruz."

BOP'a ilişkin yapılan itirazlara rağmen daha sonra söz alan bazı konuşmacılar STK'ların siyasi konulardan uzak durması gerektiğini, STK'ların uluslar arası kuruluşlarla akreditasyonu önemsemesi gerektiği, inanç ve ideoloji olarak liberal bir tavrın benimsenmesi gerektiğini, STK'lara iyi yönetişimin yerleşmesi için mantalitenin değişmesi gerektiği vb. bazı gündem başlıklarına değindiler.

Sempozyumun kapanış oturumunda Av. Ali Kurt tarafından İslam Dünyası STK'ları Birliği Tüzüğü takdim edildi. Bu oturumda söz alan önemli sayıda katılımcı genel sekreterlik seçimini bu sempozyumda yapılmaması, bir yıl sonra yapılacak başka bir organizasyona kadar 10 kişilik bir heyetin sekretarya vazifesi görerek STK'lar arası organizasyonu devam ettirmesi gerektiği yönünde görüş bildirdiler. Aynı zamanda bu birlik içerisinde finansmanla ilgili sınırlandırmalar getirilmesi, Şeriat konseyi kurulması ve bütün siyasi ve resmi ilişkilerden azade olduğunun ilan edilmesi yönünde görüşler bildirildi.

Bu takdimin sonunda oturuma katılan STK temsilcilerinin yoklaması yapılmadan ve oylamaya katılanlardan kaçının kabul, kaçının red oyu verdiğinin sayımı yapılmadan Birlik Genel Sekreterliği'ne Necmi Sadıkoğlu'nun getirildiği ilan edildi. Bu durum üzerine Prof. Hayri Kırbaşoğlu, usulsüz bir işleyiş yapıldığını, takdim edilen taslak tüzüğün oylanmadan genel sekreter seçimine geçilmesinin yanlış olduğunu ifade etti. Kırbaşoğlu'nun itirazına rağmen genel sekreter seçimi "kabul edenler, etmeyenler, kabul edilmiştir" şeklinde salonda bulunanların sayımı yapılmadan gerçekleştirildi. Oturum Başkanı İsmail Kahraman sonuç bildirisi hazırlamaya gerek olmadığını, teşkilatın kendisinin sonuç bildirgesi olduğunu ifade ederek sempozyumun sona erdiğini ifade etti.

Tüm iyi niyet temennilerine rağmen resmi bir sonuç bildirgesi yayınlanmaması sempozyumun ABD gölgesi altında organize edilip edilmediği noktasında kamuoyunda şüphelerin oluşmasına sebep oldu. (**Haksöz-Haber**)